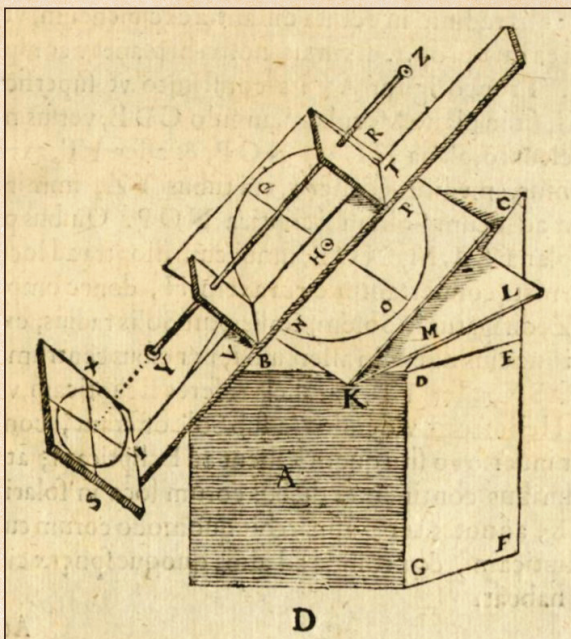

Montaż paralaktyczny – wynalazek, który używamy do dziś

W celu prawidłowej obserwacji Słońca, w kaliskim obserwatorium powstał pierwszy typ montażu, który umożliwia łatwe i praktyczne podążanie za pozornym ruchem sfery niebieskiej. Determinacja Malaperta, połączona z pasją obserwacyjną Peroviusa oraz zdolnościami konstrukcyjnym Sylviusa zaowocowała opracowaniem drewnianego pierwowzoru instalacji lunety na statywie, który ostatecznie stał się tzw. montażem paralaktycznym. Montaż paralaktyczny teleskopów do dzisiaj pozostaje jednym z podstawowych instrumentów używanych przez astronomów na całym świecie. Dzięki temu rozwiązaniu teleskop może z powodzeniem podążać za obserwowanym obiektem, co w obecnych czasach jest podstawą obserwacji wizualnych, a także astrofotografii.

Karol Malapert i jego polscy współpracownicy

Na przełomie 1613 i 1614 roku przybył do Kalisza Karol Malapert. Belgijski jezuita, który wraz z polskimi asystentami Szymonem Peroviusem i Aleksym Sylviusem obserwowali Słońce badając i dokumentując plamy słoneczne. Nowoczesne wówczas lunety instalowali na drewnianych statywach, dokonując stopniowego doskonalenia metod obserwacji.

Karol Malapert. Autor portretu: Daniel Stasiak

Autor: Michał Batkiewicz – artysta rzeźbiarz, Kraków

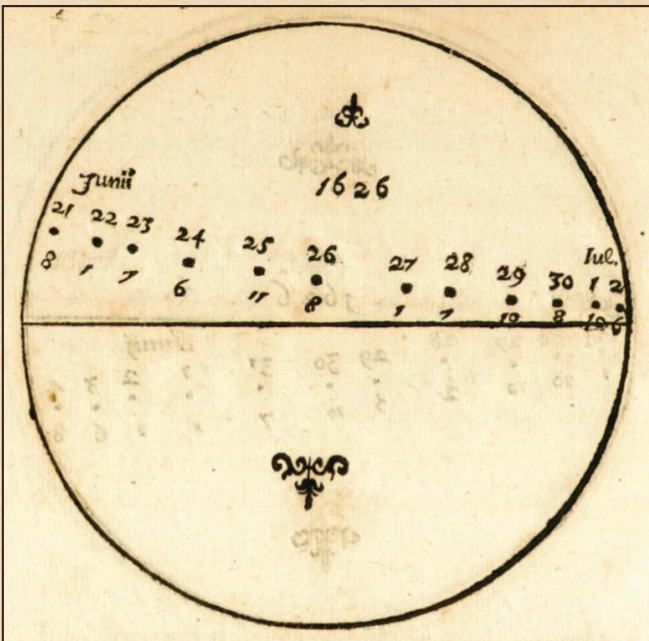
Pierwsze polskie obserwatorium astronomiczne powstało w Kaliszu

Wieża przylegająca do bocznej nawy kościoła garnizonowego w Kaliszu jest uznawana za pierwsze nowożytne obserwatorium astronomiczne w Polsce. Według tradycyjnych przekazów, w istniejącym tutaj kolegium jezuickim, w latach 1614-1618 prowadzono udokumentowane historycznie obserwacje plam na Słońcu. Były to pierwsze obserwacje astronomiczne wykorzystujące lunetę na ziemiach polskich.

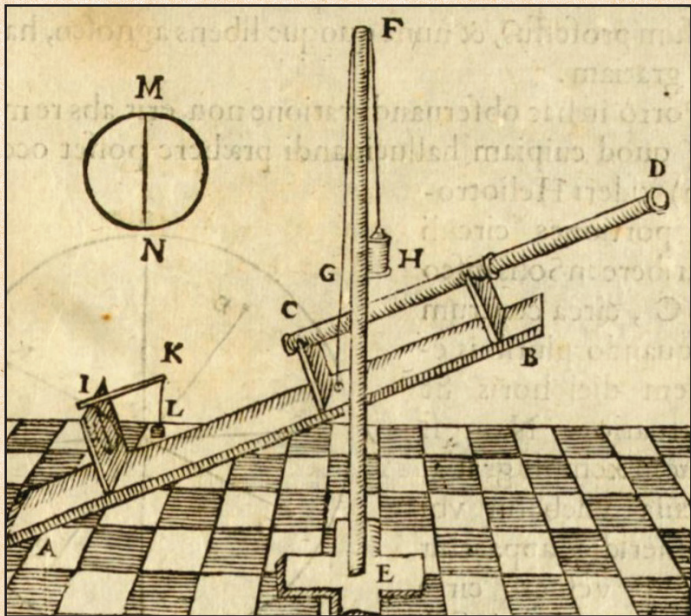
Fundacja Karola Malaperta
www.malapert.pl

Sylwetki jezuitów – astronomów, którzy badali Słońce w Kaliszu

Karol Malapert (1581-1630) – belgijski uczoney. Zajmował się przede wszystkim matematyką i astronomią. Wykładał w jezuickich kolegiach w Belgii, Francji i w Polsce. Był rektorem kolegium w Douai. W uznaniu wiedzy i licznych zasług Malaperta, Król Hiszpanii Filip IV zaoferował mu możliwość wykładania matematyki w kolegium cesarskim w Madrycie. Karol Malapert zmarł w czasie podróży do Hiszpanii i nigdy nie objął tej funkcji. Międzynarodowa Unia Astronomiczna nazwała od jego nazwiska krater na Księżycu oraz planetoide krążącą między Marsem a Jowiszem.

Szymon Perovius (1586-1656) – matematyk, astronom. Studiował w Kaliszu i w Poznaniu. Po wyjeździe Karola Malaperta z Polski był stałym korespondentem naukowym kontynuując badania plam słonecznych rozpoczęte z Malapertem i Sylviusiem. Po ukończeniu studiów był profesorem matematyki w Kaliszu. Następnie został rektorem jezuickiego kolegium-seminarium w Krakowie. Nauczał także we Lwowie i w Sandomierzu. Znaczną część życia spędził na pracy duszpasterskiej będąc misjonarzem w Brześciu nad Bugiem oraz w Perejestawiu.

Aleksy Sylwiusz (1593 - po 1651) – astronom, konstruktor, matematyk. Studiował w kolegium jezuickim w Kaliszu i za sprawą Karola Malaperta poświęcił się astronomii. Wraz z Malapertem przeniósł się na jezuicką uczelnię w Douai, a później także do Madrytu. Malapert zmarł w podróży, ale Sylwiusz pozostał w madryckiej uczelni. Skonstruował tam planetarium imitujące ruchy ciał niebieskich. Jego późniejsze zainteresowania naukowe skupiały się na zagadnieniach związanych z konstrukcją kalendarza oraz geometrią, donosił również o dokonanych przez siebie praktycznych wynalazkach, takich jak miny wybuchowe, wentylator oraz pewien rodzaj peryskopu.

